

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok -- 4 koruny -- hal.
 Na pol roka -- 2 " -- "
 Na štvrt' roka -- 1 " -- "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart **7. 11. 11.**
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Nedajme sa katolíci!

Keď dakde v krajine, to zaiste v Budapešti vo veľkom nebezpečenstve nachodí sa ľud kresťanský. Banky, verejne obchody, kupectva, podniky, fabriky, noviny nachodia sa v židovských rukách. Potravných článkov, odevu, bydla, práce kresťania nemôžu dostať bez židov.

Z kresťanov najviacerí nemajú ani volebného práva. Div a zhroz sa svete! V Budapešti ešte i katolíckych farárov volia židia. Židia zo všetkého vytisajú kresťanov a najnovšie so židovčeni slobodní murári do rúk chcjú dostať ešte i naše školy.

Proti tomuto ohrožovalo sa a protestovalo do desať tisíc kresťanských občanov v nedeľu 14. mája v obrovskom shromaždení, vydržiavanom v hlavnomestskej redute. Shromaždenie toto

uplynulo v príkladnom, najväčšom poriadku a súčasťnilo sa na ňom do desať tisíc ľudí zo všetkých tried katol. obyvateľstva hlavného mesta. Z popredných mužov spoločnosti, medzi mnohými inými prítomní boli:

- Gróf Aladár Zichy a Géza Polónyi bývalí ministri,
- gróf Jozef Károlyi,
- Ján Baross, gr. Rafael Zichy,
- Dezid. Polónyi,
- Ján Molnár pápežský praelát,
- krajinský vyslanec, Mikulás Zboray,
- Béla Rakovszky,
- Georg Szvreczky.

Nový anglický kráľ, ktorý na budúci mesiac má byť korunovaný.

csányi, Štefan *Haller*, Karol *Huszár*, gróf Béla *Seherr-Thoss* krajinskí vyslancovia, Karol *Kánter* pápežský praelát, farár kráľovského hradu, Alexander *Ernszt* pápežský komorník, Štefan *Köhler* fabrikant, rytier Karol *Ember* školský správca, barón Ervin *Gudenus* professor bohoslovnia, Michal *Dömötör* bývalý krajinský vyslanec atd.

Zahájenie shromaždenia.

Presne o tretej hodine, obecnosť, ktorá do posledného miesta vyplnila miestnosť obrovskej reducty, začalo spievať krajinskú hymnu, po čom dr. Alexander *Ernszt* v mene Katolíckej ľudovej Jednoty, ktorá svolala shromaždenie, odporúčal za predsedov: dra Mikuláša *Zborayho*, grófa Jozefa *Károlyiho* krajinských vyslancov a pápežského praelata, farára kráľovského hradu Karola *Kantera*. Za zápisníkov vyvolení boli pravotári dr. Karol *Bonta*, dr. Julius *Moldoványi* a kaplán Géza *Jalovszky*.

Mikuláš *Zboray* zahájil shromaždenie a vyzdvihol predovšetkým, že katolíci bez ohľadu na stránky a osobné ambície, shromaždili sa prítomne jedine ku tomu cieľu, aby bránili svoje práva. Katolíkov napádajú zo všetkých strán, my katolíci ale nenapádame ani jednotlivé vierovyznania, ani jednotlivé národnosti a bránime len svoje práva. (Tak je!) Katolícka ľudová Jednota v jednom táboře sdrúžiť chce ľud kresťanský, aby naša krajina i v budúcnosti zachovaná a udržaná bola ako kresťanská. Prítomné shromaždenie zvolané je tým cieľom, aby na posledné nápady zo všetkých strán, slušnú odpoveď dali katolíci hlavného mesta.

Hlavné mesto a ľud.

Po zahájení shromaždenia držal prednášku pravotár a hlavnomestský výborník dr. Julius *Baránszky*. Vyzdvihol v prednáške a dokázal nepodvrátnymi číslami, že správa hlavného mesta nachodí sa z cela v nekresťanských rukách. Mnohí tvrdia v ich zaslepenosti, že ľud nemá sa o to čo starať, v akých rukách nachodí sa hlavnomestská správa. To však nestojí v žiadnom ohľade, veď za túto drahú správu, administráciu platí ľud a nemá z toho nič. Ľud platí dane a ztrovia ich iní. V rukách nekresťanských nachodí sa hlavnomestská správa a celá moc, zvlášte z tej príčiny, že hlavnomest-

ský výbor z väčšej stránky pozostáva z výborníkov nekresťanských. Proti tomuto už veľmi treba sa organizovať.

V hlavnom meste je 20.000 voličov, čo majú hlas pri voľbách krajinských vyslancov, neni sú ale zapísaní do volebných lajstrov ku obecným voľbám; nachodia sa medzi nimi magnáti, kňazi, sudcovia, professori, remeselníci, obchodníci, súhrnom skoro 99 percentov riadnych voličov. Nasledujúceho roku 1912. prevedené budú zas obecné voľby, každý kresťan má teda už začiatkom roka hľadať, aby bol zapísaný do obecného volebného lajstru. Aby ale hlavnomestská správa dostala sa do rúk kresťanských, prítomné veľké shromaždenie katolíkov nech uzavre:

že za potrebné drží, aby prípravy ku budúcim obecným voľbám prevedené boli na kresťanskom základe a s prevedením tohoto uzavretia nech poverí ústrednú správu Katolíckej ľudovej Jednoty.

Nápady proti školám náboženským.

Obecnosť s hlučnými výjavmi súhlasu odpovedalo na prednášku *Baránszkyho* a výjavy tieto obnovily sa, keď na rečníšte vystúpil hlavný tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty Štefan *Haller*, aby držal prednášku o vzteklych nápadoch, namierených proti školám náboženským.

Jednostajne slyšíme to heslo — s tymito slovami začal svoju prednášku — aby náboženské školy odobrané byly kofessiam, aby zakázané bolo vyučovať v školách náboženstvo a aby zavedený bol štátny školský monopol.

Náboženské školy žiadajú pre seba v prvom rade z krajinských ohľadov. Kto ale zná dejiny Uhorskej krajiny, ten veľmi dobre vie, že uhorský štát celý svoj pôvod a život ďakovať môže jedine kresťanstvu. (Tak je! Tak je!) Krajina uhorská kresťanstvu musí ďakovať jej kultúru, vedy, university, kostoly, skoro všetky školy, ktoré veľmi opovažia sa tupiť, haniť, pomlúvať tí, čo pozdej prišli sem ako my (Tak je!) a ktorí na týchto ústavoch, v týchto školách naučili sa písať a čítať a na kresťanských universitách obšlihli diplomy, z ktorých pohodlne žiť môžu. (Tak je!)

Kresťanstvo aj ako najpevnejšou oporou bolo tohoto štátu doposiaľ, bude tým aj napo-

zatým a čím viacej rozmnožia sa nepriateli uhorského štátu, ktorí potajomne alebo verejne napádajú našu krajinu, ktorí hovoria o sebe že sú medzinárodní, internacínáli (Hlučné výkriky: Dolu s nimi!) tým viacej bude potrebné, aby v tejto krajine bolo niekoľko millionov osvedčených kresťanov, bo kresťanstvo ohlasuje a nakladá lásku ku vlasti a aj v budúcnosti udržať sa môže jedine vlast svoju milujúci národ kresťanský.

Štát ako nemá práva konfessiam odobrať náboženské školy, tak to nemôže urobiť i z finančných ohľadov. Keby štát náboženské školy odobral, prevzal by pri tom hrozne veľké farchy. Bo čo teraz jednotlivé konfessie platia, na udržiavanie ich škôl, to by napozatým platíť musel štát. Lenže tieto farchy nie štát budú tlačíť, lež nás, ktorí porcie platíme štátu. Rozdiel bude len ten, že teraz my rozkazujeme v našich školách, keď ich ale zoštátia, rozkazovať bude v nich štát, bár my na ne platíme. (Tak je !)

V zoštátnených školách k tomu, nebudú vyučovať nauky Krista Pána, lež zamýšľajú prednášať všeobecnú ľudskú mravouku, ako ju teraz ohlasujú noví volnomyselníci učitelia. Táto všeobecná ľudská mravouka ale tak vyzerá, že si ju každý ľud tak pririchtuje ako sa mu líbi. U kanibálov, ludožrútov je to všeobecná ľudská mravouka, že nepriateľov upiecť môžu na pečienku, u turkov zas že jedon muž môže mať aj 30 žien. Túto všeobecnú mravouku ponechávame volnomyselným učiteľom, my ale ostaneme i ďalej pri našej kresťanskej mravouke, ktorá vlast našu udržiavala cez tisíc rokov, ktorá vychovala nám nepočetných svätých z kráľovského rodu a ktorej ďakujú pôvod na tisíce škôl, kláštorov, sirotárov a nemocníc. (Hlučné schvalovanie).

Rečník konečne za všestrannej hlbkej pozornosti predostrel nasledujúci rezolučný návrh :

Dňa 14. mája v Budapešti vydržiavané valné shromaždenie budapešťianskych organizácií, nech sa vysloví, že s dôrazom protestuje proti všetkým nápadom na náboženské školy a organizuje sa ku ich obrane. **Vyzýva spolu všetky katolícke organizácie, po celej krajine, aby v nedeľu svätodušnú vydržiavali shromaždenia a v nich podobne**

protestovaly proti zoštátneniu náboženských škôl a ohrožovali sa proti všetkým snahám, ktoré ta cielia, aby vyučovanie náboženstva vytvorené bolo z našich škôl. (Hlučné schvalovanie a potlesk.)

(Dokončenie nasleduje.)

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Agitacionálna okružná cesta v liptovskej stolici.

Ján Bartos, tajomník zo strediska Katolíckej Ludovej Jednoty, zaklúčil druhú agitacionálnu cestu v liptovskej stolici a pri tom zariadil shromaždenia v nasledujúcich obciach :

Liskófalu : V shromaždení 30. apríla vydržiavanom rečník dekan-farár Martin Pazurik a tajomník zo strediska Ján Bartos. Počet členov zo 17 poriastol na 51. V shromaždení súčasťnili sa aj učitelia Ján Nikel a Jozef Szepesi.

Liptótepla : Vo veľkých rozmeroch oduševnené shromaždenie vydržiavané tu bolo 1. mája. V shromaždení tomto medzi vela inými prítomní boli : praepošt-farár Georg Andreidesz, dekan-farár Martin Pazurik, radca svätej stolice Štefan Janovcsik, predstavený kláštora Matej Lincsovszky, tarári Štefan Zerna, Jozef Höhr, Bartolomej Szmizsár, Karol Hudács, Ambróz Kapitány, kapláni Béla Szalay, Florian Fömötör, učitelia Táborny a Szivák atď. Shromaždenie zahájil farár Jozef Höhr, Katolícku Jednotu v peknej reči vysvetloval tajomník zo strediska Ján Bartos, na čo počet členov z 21 poriastol na 60.

Németlipcse : Zarovnak dňa 1. mája aj v tejto obci vydržiavané bolo shromaždenie, v ktorom potrebnosť Katolíckej Ludovej Jednoty vysvetlovali farár Ambróz Kapitány a tajomník zo strediska Ján Bartos. Počet členov z 28 poriastol na 75. V shromaždení medzi mnohými inými prítomní boli : farár Franc Urváry, kaplán Viktor Blahunka, učitelia Ján Krasznez, Karol Dérer a Dezider Uhrin.

Királylubella, Nemeslubella, Kelecsényy : Vo všetkých troch obciach vydržiavané byly shromaždenia 2. a 3. mája. Za všestrannej zajatosti obyvateľstva, Katolícku Jednotu vysvet-

lovali: farár zo Sv. Alžbety Franc Urvay, tajomník zo strediska Ján Bartoš, farár z Nemeckej Lupče Ambróz Kapitáň a kaplán Viktor Blahunka. Počet členov z 38 zdvihol sa na 111. V obci Királylubella boli tiež prítomní Alexander Szmrekovszky a statkár Karol Dérer.

Liptószentkereszt: V shromaždení 4. mája vydržiavanom rečnili dekan-farár Ondrej Ihnohár a tajomník zo strediska Ján Bartos, po čom Jednohlasne vyslovené bolo utvorenie Jednoty a vstúpilo do nej hneď 26 členov. Za miestneho správcu s oduševnením vyvolený bol v shromaždení prítomný statkár Ján Zajác. V utvorení shromaždení súčastnili sa tiež kapláni Peter Bacskor, Viktor Blahunka a učiteľ Jozef Hiko.

Liptószentmária: Dňa 5. mája vydržiavané shromaždenie, zapalistou rečou zahájil farár Štefan Zerna, po čom tajomník zo strediska Ján Bartos vysvetloval Jednotu. Prítomní boli farár Ladislav Herbszt a učiteľ Gabriel Szajták. Do Jednoty vstúpilo 47 členov.

Proszék: V shromaždení 5. mája vydržiavanom za všestrannej pozornosti rečnili farár Ladislav Herbszt a tajomník zo strediska Ján Bartos. Prítomný bol i horlivý farár zo sv. Marie Štefan Zerna. Do Jednoty vstúpilo 27 veriacich.

Ludrófalu: Dňa 7. mája vydržiavané shromaždenie, za ktorej príležitosti Katolícku Jednotu vysvetlovala farár Jozef Kodrik a tajomník zo strediska Ján Bartos. Ku Jednote prihlásilo sa 65 členov.

Lúcsky a Kelemenfalu: V shromaždeniach 6. mája vydržiavaných vysvetlovali Jednotu farár Bartolomej Szmizsár a Ján Bartos tajomník zo strediska. Prítomní boli tiež aj Ladislav Herbszt farár z Proszéku, okresný notár Ondrej Ilkó a učiteľia Michal Bekus, Imrich Cservenka a Franc Greskó. Ku Jednote prihlásilo sa 71 členov.

Háromszlécs: V utvorení shromaždení dňa 7. mája vydržiavanom Katolícku Jednotu vysvetlovali farár Martin Malian a tajomník zo strediska Ján Bartos, po čom ku Jednote prihlásilo sa hneď 107 členov.

Lykavka: Shromaždenie vydržiavané 8. mája, za ktorej príležitosti rečnili farár Štefan Janovcsik a Ján Bartos tajomník zo strediska. Za členov dalo sa zapísať 25 veriacich.

Ružomberok: Vo veľkej dvorane Katolíckeho Kruhu dňa 9. mája imponantné shromaždenie vydržiavala Katolícka ľudová Jednota. Medzi inými prítomní boli: Michal Magas piarista professor, farár Štefan Janovcsik, kapláni Vincenc Malinay, Ondrej Oravec, Román Lukács, úradníci Franc Unger, Vendelin Korbasz, učiteľia Štefan Fajth, Augustin Feidhammer, Jozef Klinkó, Karol Komár, hlavný knihvedúci peňažného ústavu Jozef Chládek, súkromný úradník Richard Chládek, ďalej Karol Hnyazoviczky, Ferdinand Vekolinszky, Karol Hradsky, Jozef Kolajnik, Karol Tóth atď. Shromaždenie pekno rečou zahájil vincenc Malinay, po čom v dlhšej reči vysvetloval ciele Jednoty tajomník zo Strediska Ján Bartos. Za všestrannej pozornosti líčil nestydaté nápady slobodných murárov na katolícku cirkev a poukázal na záhubné snáhy týchto bezbožníkov, ktorými cieľia na zoštátnenie náboženských škôl. Obecenstvo pod prednáškou súhlasu svojmu opätne dalo výrazu hlučnými výkrikami. Shromaždenie zaključil Vincenc Malinay a na jeho odporúčanie so všestranným oduševnením prijatý bol návrh, aby shromaždenie vyslovilo protest proti zoštátneniu ružomerských katolíckych škôl, ktoré jednotliví slobodomurárski členovia mestskej rady previesť zamýšľajú a — cieľom zahatenia tohoto úmyslu — aby upravený bol prípis na mestskú radu a na vrchnosť cirkevnú, shromaždenie jednohlasne vyslovilo tiež i tú žiadosť, aby čím skorej do života uvedená bola autonomia katolíkov. Zo shromaždenia konečne vyslovené boly telegrafické pozdravenia krajinským vyslancom Karolovi Huszár a Štefanovi Haller za ich zmužilé vystupovanie v krajinskom sneme proti slobodným murárom. Organizácia Jednoty v Ružomberku má posiaľ 172 členov.

Herboltó: V utvorení shromaždení vydržiavanom 10. mája rečnili: farár Ján Zsilla, tajomník zo strediska Ján Bartos a kaplán Vincenc Malinay, po čom do Jednoty vstúpilo 48 členov.

Gombás a Soós: V oboch obciach vydržiavané boly shromaždenia 11. mája, pri čom Katolícku Jednotu vysvetlovali: farár Štefan Hattyár tajomník zo strediska Ján Bartos a farár z Proszéku Ladislav Herbszt. V shromaždení súčastnili sa tiež kaplán Vincenc Malinay a učiteľ

telia Ján Blahunka, Anton Huszka a Ladislav Veszeley. Počet členov zo 48 poriadol na 93.

Sztankován: V shromaždení 12. mája vydržiavanom rečnili Jozef Hromada, Ladislav Herbszt horliví farári a tajomník zo stredišťa Ján Bartos. Ku Jednote prihlásilo sa 120 členov.

Súdobné pojednávanie

proti kňazom čacanského okresu v Trenčíne.

(Pokračovanie.)

Pána notára starobystrického vypytoval sa ďalej predseda a predložil mu nasledujúce otázky:

— Nečinili vám snád páni duchovní výčitky, že ste pre voľby prestal ku nim chodiť?

— Nie, nečinili mi žiadne výčitky, ja som zo svojej vôle prestal na faru chodiť.

— Zkúsil ste, že bol ľud nábožensky pobúrený?

— Ja som badal že sa ľud o vieru obával a vzlášte ženy. (Poznať, že ten dobrý kresťanský ľud má hlboký, úprimný nábožný cit a od židovských liberálov nič dobrého neočakáva a neúfa pre cirkev, jej tisícročné práva, pre kresťanskú výučbu a pre kresťanskú mravnosť, lebo každý liberál, každý žid od koreňa nepriateľom je všetkému, čo je kresťanského. Beda tam kresťanským zásadám, kde ich na snemoch horliví a udatní mužovia dnes nezastupujú. Red.)

Predseda: Bol ste na programnom shromaždení ľudovej strany?

— Áno.

— Čo ste tam zkúsil?

— Bol tam vtedy poriadok.

— Rečnil tam aj farár?

— Mne sa tak pozdáva, že miestny farár povedal dačo k shromaždenému ľudu.

— Koloman Brestyenzsky tiež rečnil?

— Áno.

— A čo rečnil?

— Nevie. (Nuž ale kde mal ten múdry notár hlavu, keď tam bol a nič nevie o čom sa rečnilo. Red.)

— Nepovedal Brestyenzsky ľudu, aby si bránil vieru, lebo že tak sa stane jako vo francúzsku?

— Jedon rečník a to pán kandidát povedal, že či by sa to ľudu a voličom páčilo, keď by zo škôl náboženstvo vyhodili a dietky ich bez Boha a bez náboženstva vyučovali.

— Bol pri tom ľudovom shromaždení prítomný aj Cselko, hlavný slúžny novomestský?

— Áno bol.

— Nezavrátil tam ktorého ľudového rečníka, alebo nevpadnul mu do reči?

— Nie.

Král. Fiškus: Od kedy ste vy notárom v Starej Bystrici?

— Osemnásť rokov.

— Znáte tamojší ľud základne?

— Zním.

— Majú tam ženy vládu a vplyv nad svojimi mužami?

— Áno. (Snád to svedok z vlastnej skúsenosti povedal? Red.)

— Keď by teda — vyzvedal sa ďalej fiškus — tam kto bol ženy s náboženstvom huckal, boly by vstave tie ženy mužom rozkazat, kde majú hlasovať?

— Áno, lež len niektorým. (Pán notár sám neni medzi tými niektorými? Red.)

Predseda: Chodievate do kostola?

— Chodievam. (To je veru biely havran medzi notármi, ktorý aj do kostola chodí; lebo naši notári po zábavach, po polovkách, po hospodách v nedeľu vedia chodiť, do kostola nazreť ale a ľudu dať dobrý príklad, na to nemajú času. Red.)

Predseda: Tam v kostole nebola reč o politike?

— Nebola.

Král. fiškus: Kto tam kortešoval za ľudovú stranu?

— Farár, kaplán a učitel. (Sláva im, ktorí verne vytrvajú v krutých bojoch, pri zásadách kresťanskej ľudovej strany. Red.)

Predseda: Na aký spôsob kortešovali tam obidve strany?

— Nevie.

— Je Hancsinszky spoľahlivý človek?

— Spoľahlivý! — a k tomu smeje sa pod fúzy, na čo predseda poznamenal:

— Na slabých nohách musí stáť jeho spoľahlivosť, bo svedok sa ku tejto svojej výpovedi sám usmieva.

Predseda: Jaký človek je rychtár Hancsin, není snád piják?

— V poslednom čase začal sa oddávať pijanstvu.

Fiškus: Jaké dôkazy máte proti Hancsinzkému, keď sa nad jeho spoľahlivosťou usmievate?

— Také dôkazy nemám.

Obranca Gyuriss: Vy sa stýkate s ľudom; bola-li tam nebezpečná napnutosť, pobúrenie, alebo bolo u ľudu oduševnenie a prítnosť ku ľudovej strane a jej kandidátovi, jako ku príkladu v Klubine pánu hlavnému slúžnemu, vo výborovom zasadnutí, čo povedali ľudia?

Svedok: Kubicza klubinský volič povedal slúžnemu, že prvý je Pán Boh (to jest že kresťan musí predovšetkým svoje kresťanské zásady brániť); hlavný slúžny napomínal vo výbore, aby ľudia poriadok zachovávali, aby nerobili výstupky, bo aj vojsko je tu; na zakročení zbrannej moci príčina nebola.

Obranca: Nepovedal hlavný slúžny Cselko výborníkom voličom, aby s ním držali?

— Nie. (Čo že bola teda príčina, že Kubica človek tichý a spokojný, tak krátko odseknul slúžnemu Cselkovi: Pán Boh je prvý? Red.)

Obranca: Prečo že slúžny Cselko vtedy pokutoval v tom výbore výborníka Kubicu na sto korún peňažnej pokuty?

— Nevie.

— Jako je to možno, aby ste vy to nevedel, veď vy jako notár ste o tom zápisnicu písal?

— Nevie.

— Vy ste bol prítomný na programnom shromaždení ľudovej strany, rečnil tam Koloman Brestyenzky o francúzskyck pomeroch?

— To som slyšal.

— Rečnil o nábožnomravnej výchove a o čestnom živote?

— Áno.

— Teda bola tam reč o školskej politike krajinskej?

— Áno.

— Bola v Starej Bystrici aj viackrát voľba?

— Áno.

— Mala tam ľudová strana o každej voľbe chýr?

— Áno, mala.

— A mala tam ľudová strana vždy aj prívržencov?

— Áno, mala.

(Keď takto jako lenivému žiakovi v škole, Obranca podrobne všetko do pamäti uviedol, jako sa dobre pamätal a jako vedel odpovedať. Teda, stotisíc ohnivých! Keď tam ľudová strana od starodávna mala svojich prívržencov, komu že museli tí kňazi to žalované násilenstvo robiť? Red.)

Obranca: Čo viete o Hancsinzkom?

— Ja som s ním neúradoval; Hancsinzky v záležitosti sbierky na zvony mal súd s obcou.

— Sú v Starej Bystrici také ľudia, ktorých remeslom je za svedkov chodiť k súdom?

— To ja neviem.

— Je to pravda, že za vládu národnopracovú (liberálnu. Red.) stranu v starobystrickej doline kortešovali sami židia?

— Z najväčšej čiastky áno. (Teda jako že by ľud sám od seba nebol prišiel na tú myšlienku, že je to židovská strana, keď sami židia kortešovali za ňu. Red.)

Obranca: Slyšal ste o tom, že rychtár Hancsin je epileptický? (Epilepsia znamená: mrchá nemoc; vred.)

— Osobne známosti o tom nemám, ale som slyšal o tom.

Svedok na svoje výpovede složil prísahu. Nikdy nebol v takom horúcom kúpeli a v takom križovom ohni a sa aj tešil, keď sa z neho vyslobodil a s dobrým diurnom mohol odcestovať domov, ta do tej doliny bystrickej, kde dľa jeho udania nie mužovia, lež ženy nosia nohavice a rozkazujú. Do budúcej voľby najde snád aj staré chodničky ktoré vedú do fary. Už to u neho tak býva, bo je on dobrá chlapina, len voľby ho psujú.

Nasledoval ďalší svedok obžaloby: Jozef Šnegoň, úradná osoba, sirotsky z Novej Bystrice. Na predloženej otázke odpovedal, že chodieval do Starej Bystrice; tam zajde aj do kostola a bárs pred voľbou viackrát bol tam v kostole, nikdy neslyšal, že by bol pán farár alebo pán kaplán poburoval ľud a politiku v kostole spomínal; o veci čo mal s Pokryvkom, poznamenal, že jedonkrát obidvaja boli dobre podnapiti a vtedy vyprávali sa o voľbe ale nie o kňazoch.

Predseda: Hlasoval ste vy na voľbe?

— Áno, na vládnu stranu.

— Vravil vám to Pokryvka, že ste predal vieru a dal ste sa na židovstvo?

— To nevravil, len to povedal, že kde sa neseme, tam aj budeme; toto ale bola len reč medzi nami, to len baby tak povrávaly, ale páni farári nie.

Predseda: Kto tam kortešoval na obidve stránky?

— Ja neviem, ja som sa o to nestaral; ja ako úradná osoba, vedľa mojho úradu hlasoval som na vládu. (Ba kto ho tak dobre naučil, že úradná osoba má len na vládu hlasovať? Či notár, či slúžny Cselko? Red.)

Fiškus: Nebol tam ľud terrorizovaný?

— Neviem čo hovoria; ľud bol jako obyčajne; ja som bol v Amerike a pri prvej voľbe nemal som hlasu až teraz.

Predseda: Boly tam u vás ženy besné?

— Neboly.

Obranca: Bojíte sa vy vašej ženy?

— A čo by som sa jej bál? (Novobystrický sirotský je smelší chlap, jako notár starobystrický; ten sa nebojí svojej ženy. Red.)

Po rade predvolaný bol ku výsluchu kamarát Šnegoňa z mokrej štvrte Jozef Pokryvka-Durigel, občan novobystrický. Rozpamätal sa na to, že pri tom rozhovore, ktorý spomínal Šnegoň, bol napitý jako snop, ale čo vtedy táral, to on veru nevie. Keď ho ale predseda napomenul, že pri vyšetrovaní tak svedčil, že to bolo v nedeľu u pána Glásla, vtedy mu svitlo v hlave a priznal sa, že veru to bolo v nedeľu. Aj ho predseda dobre tam vyštráľal, že čo je on za človeka, keď tak veľmi korheluje, nedele zneuctuje, zárobok a zdravie si márne, načo Pokryvka lútostne s úmyslom na polepšenie vyznal:

— Pán veľkomožný, od toho času som prestal piť, ani už nepijem.

Hlasu nemá, pri voľbe teda hlasovať nemohol; toho liberálneho potúženia teda len tak na verimboha dostal.

Kráľ. fiškus sa ho tiež vypytoval čo a jako to bolo pri tej voľbe, ale Pokryvka len hlavou krútil a nič nevedel odpovedať; aj to ešte chcel pán fiškus od Pokryvky sa vyzvedeť, že prečo Chalupka v ten čas zabil brata? Keď mu to ale

Pokryvka vysvetľil nevedel, rozluštil to fiškusovi predseda a rieknul:

— Boli ožratí a jako takí nevedeli čo robia, s ožralcom sa nedá múdro vyprávať.

S týmto aj to od pána fiškusa a od celej obžaloby očakávané obfažujúce svedectvo pána Pokryvku proti obžalovaným kňazom, ostalo pod pokryvkou, ktorá pokrývala len prázdny hrniec.

Po toľkých mnohých svedkoch obžaloby, po notároch, krčmároch, židoch, rychtároch a liberálnych sedliakoch konečne nasledoval aj jedon svedok obrany Štefan Borovička, občan novobystrický, nezlomný, horlivý ľudák, jako biely havran medzi toľkými čiernymi kúvikmi.

— Vy ste voličom? — pýta sa ho predseda.

— Áno som.

— Na ktorú stranu ste hlasoval?

— Na našu ľudovú stranu.

— Hlasoval ste z presvedčenia?

— Áno, z mojej vôle a z presvedčenia.

Fiškus: Nevyhrážala sa vám vaša žena?

— Veru tá by sa aj vyvadila so mnou, lebo je psia, aj povedala, že by mi skalu praštila do hlavy, keď by som za korhelicu alebo judašsky groš pristal na tú liberálnu stranu; toho sa jej ale nebolo treba obávať, bo ja som verný ľudák a s radosťou hlasoval som na ľudovú stranu.

Predseda: Krčmár Lövy o vás povedal, že ste vy bol sprisaháný; je to pravda?

— To nie je pravda; Lövy ma navádzal, aby som s nim držal, ja som mu to ale tak určite odoprel, že sa ma on opýtal: Ale hádam ste sprisaháný? — na čo som mu ja odvetil: Ja som neni sprisaháný nikomu, len mojmu svedomiu. (O jak mnohí kabátnici by sa mohli učiť stálosti, statočnosti a aj politického rázu od tohoto jednoduchého, lež verného a čestného roľníka. Red.)

Fiškus: Nebola tá vaša žena od dakoho nahuckaná, aby sa vám tak vyhrážala?

— Nebola.

Obranca Gyuriss: Je to pravda, že ste vy v Starej Bystrici povedal kandidátovi ľudovej strany, že keď vás aj na dvoje preseknú, aj tak od neho neodstúpíte?

— Áno, to som povedal.

— Volal vás ten ľudový kandidát vtedy ku sebe?

— Nie; ja som dobrovoľne prišiel ku nemu ho ubezpečiť, že vytrvám pri jeho zástave. (Tomuto jednoduchému, lež hrdému, smelému a vernému ľudákovi zneje tá krásna pieseň:

«Koho dar nezvedie, hrozba nezkloní,
Tomu moja pieseň slávu zazvoní»... Red.)

(Pokračovanie nasleduje.)

To i to.

Židovské noviny opovažia sa písať, že cirkev katolícka dľa jej prirodzenosti vždy bola nevlastenecká a nemravná a s týmto vyslovujú mienku väčšiny zaslepeného židovstva. Je to taký rozsudok, ktorý nesmieme bez slova nechať. Bo je to zneváženie a tupenie cirkvi zo stránky židov, ktorí pochopu nemajú o vlastenectve, ktorí nie sú, neboli a nebudú synmi a opravdovými občanmi štátu a ktorých životenie iné, ako jednostajná nemravnosť. Takíto ľudia opovažujú sa tupiť cirkev a obviňovať ju z nevlastenectva.

Navyknuti sme (dost smutne) na nápady všeliakých kazárskych bumbajov, lež pomluva táto uráža nás do krve a preto je treba, aby sme zavrátili tých kazárskych darmošlapov, ktorí hania a tupia našu cirkev. Kto vie rozprávať o židovskom vlastenectve? Kde sú príklady ich vernosti k vlasti? Kde sú ich hrdinovia, ktorí sa obetovali za vlasť? Nikde! Samá špekulácia, samá zrada. V čom záleží mravnosť kazárov? V úžere, v lúpeži. A takíto ničomníci opovažia sa vyhlasovať katolíkov za vlastizradcov a za nemravníkov!

Ej, sme my katolíci až veľmi trepezliví. Nechceme sa brániť proti tým kazárskym naničhodníkom, ktorí nedávno s batohom vodreli sa do Uhorska, kde v mene vlastenectva a mravnosti — neraz pod ochranou kadejakých talmi vlastencov — prevádzajú tie najväčšie zbojstvá a nepravosti.

Zobuďte sa už raz katolíci a netrpte to, aby ojaký kazársky odkundes o vás utieral si svoju zablatenú čižmu.

*

Sú u nás politikovia a patentirovaní mudrci

ktorí naporad vykrikujú: «Obráňme si našu strednú triedu! Hájme ju aby nezahynula!»

Kto že je to tá stredná trieda? Nuž kto iní, ako naši zemankovia. A ako že ich treba obrániť a zachrániť? Tak, že štát by vyplatil ich dlhy, a kúpil by pre nich čím väčšie pozemky.

Toto sa menuje vlasteneckou starostou o hrdinských zemankov, ktorí vraj cez dlhé stáročia svojou vlastnou krvou bránili a udržiavali krajinu.

Pekne! Sláva hrdinom! Lenže ako sa to stalo, že tí krajinu udržiajúci zemankovia, toto jadro krajinského obyvateľstva utisnutí sú na podporu a oporu krajiny? Veď tá hrdinská stredná trieda mala rozsiahle majetky. Každý zeman mal svojich poddaných, ktorí zdarma mozolili naň; prečo že jednúc mohútne a slávne zemanstvo upadlo natoľko, že má hladom zahynúť?

Kde že sú tie zemanské majetky? Prečo prešli do rúk židovských? Prečo si ich nešanovali páni zemanovia? Prečo že sa nenaučili pracovať a sporiť?

Hja, pána hrať a nič nerobiť, to už neide v terajšom svete. Zemanovia zaslúžili svoj osud. Jedno je škoda, že sa tisnú do úradov. Úrady sú pre nich útočiskom. Keby aspoň svedomité úradovali! Nech štát podporuje také podniky, z ktorých celá krajina má chosť, ale nie darebákov.

*

V marmarošskej stolici istý katolícky dedinský farár vyprostredkoval pre svoju obec sklad na potravné články, chcejúc s tým zachrániť svojich veriacich od kazárskych úžerníkov. Ak náhle horlivý ten páňko videl, že sklad ten — ktorý vláda povolila a zariadila — blahonosne účinkuje, prosil licenciu pre konsum. Prosbu jeho protežovali u financministra tamojší fõišpán, vicišpán, financdirektor, poslanec okresu a minister aj slúbil, že dá konsumu licenciu. A čo sa stalo? Nič iného len to, čo sa obyčajne stáva, keď si politická obec alebo kresťanský konsum licenciu žiadajú.

Licenciu nedostal ten páň farár, lež obdržala ju jedna židovka. Včul ona vymeráva trúnok a tomu páňovi farárovi smeje sa do očí,

ako čo by hovorila: Hoc teba celá stolica marmarošská protežovala, bárs ti sám financminister prislúbil, že obdržíš licenciu, predsa ja som ju obdržala, lebo som maia mohutnejšieho prostredníka ako ty.

A kto bol ten prostredník? Akiste niekoľko bohatých židákov, ktorí s tisícami napomáhajú vládnu volebnú kassu a pred tymito sám financminister padne na kolená. A že Uhorská krajina nenie židovská!

★

Ján Csernoch, osvietený pán arcibiskup kaľočský na valnom shromaždení spolku sv. Štefana v zahájajúcej reči spomenul volnomyselníkov, vyzývajúc ľud veriaci, aby sa postavil do šikov proti tejto novej sekte.

Čo že chcú tí volnomyselníci a aké nebezpečie hrozí nám skrze nich? Tí ľudia nie na tom rozmýšľajú, ako by mohli svet novými vynálezmi, alebo s ulavením tiarch oblažiť, lež olúpiť chcú ľud o vieru, aby i on bol takým nevercom, akým sú oni. Hlavný zástoj medzi slobodnomyselníkmi hrajú židáci, ktorí i takýmto spôsobom chcú dať smrteľnú ranu kresťanstvu, ktoré nenávidia a chcú vykoreniť. Slobodnomyselníci zapierajú Boha, skrze čo vypovedali boj všetkým vierovyznaniam.

«Niet Boha» — hovoria oni. «Viera ohlupuje ľud, drží ho v temnote, následkom čoho nemôžu sa vyvinuť jeho vlohy, nevie sa ľud vyslobodiť z pod babony (rozumej pod tým učenie cirkvi) a z pod jarma kňazov. Človek nemusí nič veriť, ponevác viera je vymyslenosť a hlupota. Človečenstvo vtedy bude blažené, keď zapre Boha, porúca jeho kostoly a zavrhné náboženstvo.» Toto sú daktoré zásady volnomyselníkov. My, ktorí veríme, ktorí nádej, potechu a blaho čerpáme z našej pevej viery, súhlasíme s osvieteným pánom arcibiskupom Jánom Černochom, s telom i dušou pripojíme sa ku nemu a pod jeho vodocovstvom postavíme sa proti tým obludám, ktorí proti Bohu boj opovedali. Neopustíme Krista, ktorý za nás a za našu spásu smrť podstúpil, nezapreme Boha, ktorý obsypuje nás milosťami. Nie! Nebudeme nevercami, ba oproti, naše kresťanské presvedčenie vyznávať budeme všade smele a mužne, aj v politike. Toto bude naša odpoveď na nápady slobodnomyselníkov neznabohov!

POLITICKE CHYRY.

Pápežský praelát Ján Molnár.

Z príležitosti pojednávania rozpočtu ministerstva kultu a výučby stanovisko kresťanskej ľudovej strany vysvetlil, spolu ale slobodných murárov a volnomyselníkov v tak pravom svetle predstavil krajinskému snemu pápežský praelát Ján Molnár, ako nikto iný pred ním. Slobodní murári a volnomyselníci osmelení záhubnou politikou, najnovšie oborili sa na marianské kongregácie, na školy a každého druhu ustanovizne katolicke. No, pápežský praelát Ján Molnár vyplatil ich náležite. V reči, ktorú v krajinskom sneme 22. mája držal cez dve hodiny, nepodvratnými argumentami dokázal, ak blahonosne účinkujú kongregácie marianské, lež spolu neodškripteľnými dôkazmi podvrátil všetky nápady, hnusné pomlavy a zlostné utrčtva, aké proti katolíckym ustanovizňam dvíhajú slobodní murári a volnomyselníci. Tí aj pod celou rečou sedeli ako obarení a neopovážili sa ani muknúť, aby ich v sneme nepoznali. Od dávna už o katolíckych záležitostach v krajinskom sneme nebolo počuť takej reči, ktorú aj budúce uverejníme v obšírnej osnove.

Čo sa robí v politike.

Ohrožujúce veľké shromaždenie, ktoré 14. mája vydržovali katolíci hlavného mesta, slobodných murárov, volnomyselníkov, židov a všetkých liberálov, dotklo sa, ako keby bola do nich uderila hromová jasná strela. Sotva sa vedeli prebrať z omámenia, na to ale hneď sošli sa v ich liberálnom hniezde a kuvali plány ako sa vypomstvia pri pojednávani rozpočtu kultu a výučby. Tu im ale ich flinty zas na zadek vypálily. Nielen že museli do vačku strčiť trpké pravdy, ktoré im povedali v ohrožujúcom shromaždení katolíckom, lež k tomu ešte náležite ich zviezol pápežský praelát Ján Molnár. K očakávaeiu je, že liberáli a ich spojenci napolozatým múdrejšie budú vystupovať a prevádzvať ich politiku «verejnosposodárskej činnosti».

Kristóffy ablegátsky kandidát.

Na uprázdnený mandát v Békéšcabe, takrečená sedliacka strana jednohlasne kandidovala nekďajšieho darabontského ministra vnútra Jozefa Kristóffyho. Tejto kandidácii veľmi sa tešia aj národnáriarski vodcovia. Prečo? To len oni budú vedieť. Ako aj to len oni vedia, prečo tak hrozne oplakávajú Achima. Vraždu nikto neide zastávať. My tiež povedáme, aby Michala Zsilinszkyho vnuka, ktorý zavraždil Achima, prísne pokutovali dľa zákonov, neideme sa ale zaň oduševňovať, bo nám to čudno predchádza, že po ňom ako po vodcovi sedliackeho ľudu ostalo majetku vyše 300.000 korún. Čabanskí sedliaci snáď o tom viacej vedia povedať.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov po odbavení rozpočtu ministerstva obchodu 19. mája začala pojednávať rozpočet ministerstva kultu a výučby. Minister gróf Ján Zichy z počiatku pojednávania povedal reč, ktorou ale neuspokojil ani vládnú väčšinu, lež ani opozíciu. Pojednávanie tohoto rozpočtu potrvá za dlší čas.

Z CUDZOZEMSKA.

Hrozná katastrofa v Paríži. Pri letúnskych závodoch na závodisti Issy-les Moulinaux neďaleko Paríža v nedeľu 21. mája udalo sa ukrutné nešťastie. Vetroplavec Train lietel vo výške asi 30 metrov cez závodisko, razom sa mu stroj zhubil a vrazil do ľudí. Z pod stroja vytiahli najprv ministrapredseda Monisa bol ťažko ranený. Minister vojny Berteaux bol zcela dolámaný. Veľkopriemyselník Deutsch de la Meurthe a syn ministrapredseda boli tiež ťažko ranení. Vetroplavcovi Train nestalo sa nič. Neni to prst Boží?

BESEDNICA.

Krištálový palác.

Turecká povest.

Za starodávnych čias, za panovania Solimana, keď turecky polmesiac skvel vo svojej najväčšej sláve: šejk-ül-izlam, turecký hlavný kňaz nebezpečne ochorel.

V tom čase — odtedy sa všetko veľmi zmenilo — veľmi málo bolo tých, ktorí sa odhodlali na lekársku dráhu a ktorí aj vkročili na ňu, boli neumeli a ohromné obnosy žiadali za svoje návštevy.

Šejk-ül-islam veľmi rád videl svoje peniaze, ačkoľvek bol vo veľkom nebezpečenstve, že spolu so životom aj tie utratí. V nesmiernych bolastach sa trápil vo svojej posteli a práve tak sa triasol pred smrťou, ako pred tým, že musí prísť o svoje peniaze. Vtedy spomínali pred ním starého, chudobného a známeho žida Izáka, ktorý svojimi podivnými liekmi liečil nemocných.

Prevládajúc svoju nenávisť, ktorú proti židom každý verný potomok Mohameda cíti vo svojom srdci, šejk-ül-izlam dal ku sebe zavolať Izáka. Ustávanie múdreho žida dlho nemalo žianného výsledku. Konečne ale vytrvanlivým liečením predsa len premohol tú ťažkú nemoc.

Po nesčíselných svojich návštevach lekár oznámil svojmu vysokému pacientovi, že nebezpečie už pominulo. Smysel týchto slov každý veľmi ľahko môže pochopiť, kto už mal do činenia s lekármi a pochopil to aj šejk-ül-izlam. Ale súčasne aj o tom začal pochybovať, že by skutočne tak veľmi bol býval nemocný. To sa ale predsa len nedalo odškriepiť, že ho Izák za viac mesiacov s neunavenou oddanosťou opatroval, liečil ho a bdel pri jeho posteli.

— Mashallah! — pomyslel si starý skupáň — tento neveriaci pes bude požadovať odo mňa ohromnú summu! Ako by som ja toho mohol previesť?

Keď Izák zase prišiel ku šejk-ül-izlamovi, čo sa dosť skoro stalo, lebo aj on myslel na honorár, otázka už ďalej nebola záhadná.

— Oh, veľký učenec — privítal ho šejk — tebe mám čo dakovať za svoj život! Ale tých málo dukátov ktoré mám, neboly by dostatočné za tvoju sebaobetavú službu. Teda ti dám taký dar, ktorý je cennejší než dukáty!

S tým z pomedzi záhybov svojho dlhého kaftanu vytiahol jedno vlastnoručne písané pečatou opatrené písmo.

— Vieš čítať? — opýtal sa Izáka.

— Izák chvátave čítal tie áky-báky. Bol to techére (úpis), v ktorom šejk-ül-izlam, miestodržiteľ proroka rajské radosti a bydllo zabezpečil Izákovi v krištálovom paláci Mobamedovho raja.

Dľa zvyku ľudí od východu, Izák neprezradil svoje myšlienky, ale si tichým hlasom zamrmlal do svojej dlhej brady: «Aby psi zašpinili hrob tvojho starého otca!» čo uňho znamenalo kliatbu. Ponevác ale bol navynkutý na to, že aj ku neprijemným veciam robil dobrú tvár, takto riekol:

— Nech Boh dlho živí vašu výsosť!

Potom schovajúc si na druhý svet znejúcu poukážku, klonil sa až k zemi a odišiel bez slova.

V predsini ho už čakal sluha šejk-ül-izlamov Abdullah, ktorý vždy stal na stráži, aby ošarcoval odchodiacich hostov svojho pána. S obyčajným pozdravom privítal Izáka:

— Benim bakšiš néréde?... A môj dar že je kde?

Izák, lebo si aspoň tu mohol vyliat svoju žľč, takto riekol:

— Tvoj dar? Z toho probuj volačo vyhrabať, čo som ja dostal!... Tu máš! Pozri, toto techéré nesiem sebou, ktoré zneje do krištálového paláca v raji!

Abdula napadla zlosť a závišť, ale sa ďalej neopytoval. Len večer, keď prišiel domov, pred ženou začal vylievat svoj žal:

— Či vieš, Fatma, že čo vykonal môj pán? Tomu neveriacemu psovi slúbil v raji Djamli-kiosk!

— Jaj, jaj! — Vzdychla si Turkyňa. — Veď si ten ty mal dostať, ty, ktorý mu tak dávno a tak verne slúžiš!

— Žiaľbohu — odpovedal Abdullah — šejkovi, pravda, už dávno slúžim, ale čo sa vernosti dotýče, bude lepšie, keď tomu dáme pokoj. El-Hamd-Allah!... Chvála Bohu, počas mojej dlhej služby, som si zapatril tento dom a okolo neho rozprestierajúcu sa záhradu a takto, keď aj nerátam tú summu, ktorú som si odložil, na starosť budeme môcť žiť v pohodlí a bez starosti. Ale na pokoj svojej duše som dosiaľ ešte nemyslel. A toto ma veru veľmi trápi. Dobre by bolo kúpiť techéré toho neveriaceho psa! Tak sa nazdávam že by to neboly na daromnicu vyhodené peniaze!... Čo povieš na to?

— A či by v tom Djamli-kiosku pre obidvoch nás a pre nášho syna bolo dosť miesta? — spýtala sa Fatma pobožne.

— Kamkoľvek pojdem, moja rodina ma bude nasledovať! Mashallah!

Po tomto rozhovore sa Abdullah čoskoro pustil do jednania so starým Izákom. Dohodli sa a za cenu sedemsto dukátov Abdullah vstúpil do práva Izákovho, ktoré mu šejk poukážkou zabezpečil v Djamli-kiosku.

Lenže sa o smluve dopytal aj šejk-ül izlam. Dal si teda predvolať lekára a robil mu výčitky:

— Ty psie šteňa, pre tvoju biednu lakomosť po zlate ty si sa opovážil predať moju poukážku znejúcu do krištálového paláca, ktorú som ja dal tebe a ktorá je viac hodná než všetky poklady tohoto sveta?

Izák sa hodil na kolená pred mocným pánom a proboval sa vyhovárať:

— Vaša výsosť!... dajte mi «aman» Pravda je síce, že som sa stal účastným vašej zvláštnej milosti, ale poshovárajúc sa so ženou o veci, na to presvedčenie sme prišli, že by naše polozenie v raji bolo veľmi neprijemné. Napriek mojich veľkých známosti posiaľ som si ešte žiadne zemské poklady nenadobudol. A tak ja, syn Izraela, ako by som sa mohol odbre cítiť medzi pravovernými, ktorým by som ani tú najmenšiu vďačnosť nemohol preukázať, lebo by to moje majetkové pomery nedovoľovaly. Moja neveriaca domácnosť by tam bola odkázaná na tú najväčšiu samotu. Dietky do krištálových oblokov môjho Djamli-kiosku hádzaly by kamene a ani päťsto piastrov by nepostačovalo, aby som dal vrezat nové obloky.

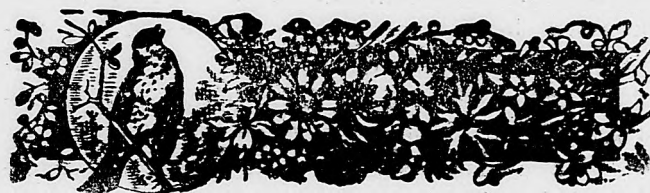
— Haidé! — odpovedal šejk-ül-islam — Vzdial

sa! Odid! Hrabivý lakomec ešte aj v raj ostane lakomcom!

Keď so svojim tajomníkom ostal samotný, hnev skupaňa šejk-ül-izlama sa zmiernil. Po niekoľko minútovom mlčaní riekol svojim traslávým hlasom:

— Ako je ľahko spraviť ľudí blaženými! Tých niekoľko riadkov písma na tom mizernom papieri trom ľuďom prinieslo blaženosť: najprv mne, lebo ma moja dlhá choroba nič nestála, potom Izákovi, lebo dostal sedemsto dukátov a konečne mojmu sluhovi Abdullahovi, lebo utešenú palotu v ráji považuje za istú!

Pred rozumným človekom múdrosť sa skrýva len pod jedno steblo trávy, ale pred nerozumným je ona pochovaná v hĺbke veľkého vrchu!

CHYRNÍK.

Zdravotný stav sv. Otca Pápeža. Noviny nevercov po celom svete jednotajne rozpisujú sa o tom, že svätý otec pápež Pius X. chorlavie. Neraz i to udávajú, že je nebezpečne chorý. Všetky tieto chýry nemajú základu. Dľa hodnoverných správ vatikánskych svätý otec pápež Pius X. od rána do večera sedí pri pracovnom stole a ako sám povedá, veľmi dobre sa cíti.

Jeho veličenstvo kráľ v Gödöllöve. V sobotu 20. mája popoludní o 1. hodine jeho veličenstvo kráľ na osobitnom výsluchu prijal markgrófa Pallaviciniho, za tým prijal orleanské knieža Emanuela. Jeho veličenstvo kráľ predbežne ostane v Gödöllöve, kde sa dobre cíti.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 21. mája pri dobrom zdraví vrátil sa domov z obtížnej cesty udelovania sviatosti birmovania a po odpočinku troch dní začal birmovať v okrese sóvárskom. — Dr. Engelbert Mázy, benediktín, hlavný direktor gymnázialnych škôl okresu košického odcestoval ku maturným zkuškam v okrese a nevráti sa viac do Košíc, bo je preložený do Budapešti. — Géza Fekete, III. r. bohoslovec košického biskupstva na ústrednom semeništi budapeštianskom účastný sa stal pochvaly a peknej odmeny. — Mladíci kresťansko-sociálneho spolku 14. mája zariadili pekné divadelné predstavenie. — Adalbert Dragóner, farár obce Palonca v 61. roku života a v 38. roku blahonosného účinkovania vo vinici Pána minulý týždeň zomrel. Na jeho miesto rodiny Péchy a Salamon ako patróni fary, prezentovali za farára košického katechéty Augustina Richtarsik. — Jozef Machovics vojenský duchovný pri tunajšom špitáli preložený je do Budapešti a na jeho miesto vymenovaný je Karol Leiteregh. vojenský duchovný z Viedne. — Členovia ma-

rianskej kongregácie v tunajšej katolíckej praeparandii 6. mája zariadili pekné divadelné predstavenie, z ktorej príležitosti dr. Aladár Kasztell professor Bohoslovia ako predseda kongregácie peknú reč povedal ku shromáždženému obecnstvu. — *Pány*: Štefan Kiss, nový vysvätený kňaz biskupstva rožňavského, tunajší rodák 30. apríla slúžil prvú sv. omšu, pri čom rukovodcom mu bol Ján Zselinszky farár z Jászóujfalu a o ťažkosti kňazského stavu, za prítomnosti mnoho národu veľmi poučnú kázeň povedal tunajší farár Jozef Danits.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Osvietený pán biskup grécko-katolícky, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Vályi v poslednom obežníku cirkevnom vyzýva duchovenstvo svojho biskupstva k ydržiavaniu sv. missii, po všetkých dekanátoch. — Spolok katolíckych tovaryšov 14. mája odbavoval ročnú slávnosť k úcte ochrany sv. Jozefa akožto svojho patróna. Z tejto príležitosti predpoludním bola sv. omša a po tejto slávnostnej shromáždzenie, ktoré ako predseda spolku peknou rečou zahájil praepošt-farár Adalbert Zaborovszky. Večer za prítomnosti veľkého počtu obecnstva usporiadané bolo divadelné predstavenie v miestnostach tovaryšského spolku. — *Kapi*: Na uctu sv. Jána Nepomuckého 16. mája odbavovaný tu bol veľký odpust, z ktorej príležitosti sv. omšu pod infulou slúžil praepošt-farár prešovský A. Zaborovszky a slávnostnú kázeň držal J. Kurimszky farár zo Szinye. — *Jernye*: Novovymenovaný fnrár Marcell Gallée 18. mája zaujal svoju faru, z ktorej príležitosti slávnostne prijali ho jeho farníci. *Lénártó*: Dňa 18. mája vydržiavané tu bolo shromáždzenie Katolíckej ľudovej Jednoty, z ktorej príležitosti pred početným národom rečnili: dr. Eduard Absolon miestny farár, Franc Csermák farár obce Tapolysárpatak, Anton Levendovszky farár z Galbató a okresný komisár a konečne vicedekan a farár zo Zborova Jozef Vasskó. — *Felsővízköz*: Mikuláš Danykó tunajší gr. katolícky farár pre dospelú mládež založil ľudový čítateľný kruh.

Chýry zo Spiša. Novovesská katolícka fara ešte toho leta má byť obnovená. — V Kubachoch dňa 5. mája v lese u osvieteného pána biskupa spišského vypukol oheň. Zhorelo asi 2000 stromov. — V Levoči zo 126 vojopovinných ustanovilo sa na assentírku 58, odobrali 28. — V podtatranských kúpeľoch: Tátralomnic, Šmek, Tátraszélak a Matlárháza minulej zimy bolo 1760 hostí, teda o 460 viac ako lanskoročnej zimy. Cudzozemcov bolo 214. Vlchy pýtajú roľnícku školu. Mesto na ten cieľ hotové je prepustiť svoj 120 jutrový majetok. — V Gňazdoch dňa 11. zhorela stodola. Tak sa zdá, že dakto podpálil. — V Olšavke dňa 10. mája požiaru padlo v obet 15 domov. — V Kézmarku rokusky obyvateľ Jakub Bachleda tak nešťastlivo spadnul zo svojho voza, že ho voz prešiel a chudák následkom

utrpených ťažkých rán o hodinu zomrel. Pochovali ho v Rokusách. — Vo Viderniku už od 7. mája otvorené sú kúpele. — V mesiaci apríli z našej stolice na železnici do iných krajov Uhorska odviezli 16 kusov rožného statku 210 oviec a 26 ošípaných; do cudzozemska 72 kusov rožného statku; z cudzozemska dovezli k nám 400 kusov plemenných ošípaných, 86 ošípaných na zaklatie a 13 bujakov. — V našej stolici medzi statkom paprčková a pysková nemoc zúri v 33 obcách. — V Novej Vsi tiež majú založiť novú sporiteľňu; zo 150 vojopovinných ustanovilo sa tu na assentírku 79, odobrali 18; v novovesskom okrese z 531 ustanovilo sa 171, odobrali 48. — V Markušovcäch obesil sa istý Ján Uhrin. Gánovské kúpele otvorili dňa 14. máj. — V Starej Vsi dňa 14. mája vdova Gizella Krumholz otrávil sa s luhovým kameňom a sirkovým roztokom, — V Švedléru medzi detmi vystúpil šarlach. V Kézmarku z 89 vojopovinných ustanovilo sa na assentírku 58, odobrali 10. — Na Šivejbrade pri kapituli otvorili kúpeľ dňa 21. mája. — Mínulého týždňa Pán Boh milostivý pozhnal nás s veľmi dobrým dažďom. V Starej Vsi dňa 16. mája za dlhý čas padal veľký kamenec a pretrhnutiu oblakov podobný lejak. I viac statku by bolo zahynulo na tamojšom jarmoku, keby bo neboli ratovali.

Vyplnená žiadosť starého manželského páru. V Kabolde (šopronská stol.) dňa 5. mája ráno zomrela 86-ročná Amália Schwarz a popoludní toho istého dňa zomrel jej 88-ročný manžel Simun Schwarz. Tí dvaja starci tak veľmi sa milovali, že si často žiadali, aby v jeden deň zomreli. Ich spoločná žiadosť sa vyplnila. Mali spoločný pohrab.

Nešťastie robotníkov. V žilinskej celulózovej fabrike v sobotu 20. mája udalo sa zas veľké nešťastie, ako pred tromi rokmi. O 7. hodine päť mladých robotníkov naplnilo kotál. Službu konajúci majster z nepozornosti otvoril parný ventil, keď ešte robotníci tam boli. Tejto nesvedomitosti majstra traja robotníci padli v obet, menovite: 22-ročný Martin Slotta, 17-ročný Ján Lázár a 15-ročný Jozef János obyvatelia z Tepličky. Všetkých troch ranených odviezli do nemocnice do Tešína, bo krom Trenčína ani v Žiline ani v celom kraji neni nemocnice. Aj to označuje pečlivosť vlády o tieto kraje.

Súbeh. Na základné opravenie richvaldskej r. k. fary vo Spiši vypisuje sa súbeh na 1. júna 10 hodinu. Plán a rozpočet možno si obzreť na richvaldskej fare. Kristályfalu (Richvald, Spiš).

V mene patronátu

Franc Klein,
r. k. farár.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Predošlé zdravie

obsiahne! Slabosť a bolasti pomínú, oči, svaly a nervy sa posilnia, prechladnutia sa tiež netreba báť a nastáva čoskoro úplnédravenie pri upotrebovaní opravdového Elsa-Fluidu. Tucet na prábu franko 5 korún. V Eugen Feller lekárnik, Štubica, Kostolná-ulica č. 18. (Záhrebská-stol.)

DOPISY.

Levoča.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Ctihodný Pán Redaktor!

Ráčte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
 lom «Kresťane».

Nová banka v Levoči.

Remeselnícka a gazdovská trieda Levoče a okolia akožto strediska spišskej stolice, za každej príležitosti, keď jednalo sa o naše veci, vyslovila tú vrelú túžbu, aby k podporovaniu našich hmotných záujmov utvorený bol osobitný peňažný ústav. Prítomne aj každý, kto zná tunajšie pomery, poteší sa tomu chýru, že takýto peňažný ústav, totiž nová banka, jakožto filiálka «Ružomerskej Priemyselnej Banky», konečne 15. mája skutočne sa už aj otvorila.

Akcionári «Ružomerskej Priemyselnej Banky» nahliadnúc nevyhnutnú potrebnosť podobného ústavu u nás v shromaždení 30. apríla 1911. jednohlasne uzavreli založenie levočskej filiálky. Hlavný ústav ružomerský má svojich kapitálov na jeden million korún, vkladov 3 milióny, ktoré zväčša prislúchajú katolíckym kostolom, gazdom a remeselníkom.

Za predsedu novej banky vyvolený je Celestin Kompanyik, opát-farár levočský a za správcu Jozef Chladek, ml., vicedirektor spolu aj hlavný účtovník banky ružomerskej, za kassira Béla Ribiczey, správca biskupských majetkov na odpočinku, za fiškála dr. Theodor Ujfalušsy, za dozorcú Ján Horváth professor gymnázialný.

Výborníci sú: Matej Pajdussák, vikár z Iglava, Ján Gürsching kaplán levočský, gazda Jozef Lesznyák st., gazda Jozef Lesznyák ml., Jozef Haszay majiteľ domu, Karol Urbassik murársky majster, Ján Novotný murársky majster, Julius Greschlik r. k. učiteľ, Mikuláš Fedor účtovník konsumu, Ján Muránszky kováčsky majster, Aloyz Nessler gymnázialny prof., Edmund Kopanicsák stolár.

Ufame, že tento náš úsiev s celou dôverou pod-

porovať budú všetci, čo s nami citia. Bankové mie-
 stnosti nachodia sa v Kossuthovskej ulici (na Kacvinku)
 v dome dra Bojárského, v ktorom aj náš fiškál Uj-
 falussy býva.

S úplnou úctou

Ján Gürsching, kaplán.

Ružomberok.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v na-
 šom «Kresťane».

S radosťou oznamujem milým čitateľom Kresťana, že minulú nedeľu, to jest 7. mája aj u nás v Ružomberku mali sme shromaždenie Katolíckej Eudovej Jednoty, na ktorom budapeštiansky tajcmník Ján Bartos povedal obsirnejšiu reč o potrebe a cieľoch Jednoty, povzbudzujúc nás, aby sme verne vytrvali v boji proti socialdemokratom a slobodným murárom. Nadovšetko povzbudzoval nás, aby sme si svoje katolícké elementárne školy (práve tieto chcú zoštátniť) obránili, aby sme proti svevoli veľkopánov ružomerských zmužile zastali naše práva katolícké. A aj pravda je, veď keď také susedné obce, ako Martinček, Sv.-Michal atd. môžu si svoje školy s katolíckym razom udržať, prečo by mesto Ružomberok malo podlahnuť a len z tej príčiny, že sa to tak páči jednotlivým pánom, ktorí do kostola nikdy nechodia, ale ústami sú tým väčšími vlastencami!

Musím ďalej spomenúť, že ačpráve sa nás na tejto prvej schôdzke veľmi mnoho nesúčastnilo, predsa sa shromaždenie veľmi skvele a výborne vydarilo, lebo tam prítomní údovia v oduševnenosti za pravdu zásad kresťanských, v krátkom čase počet údov aspoň sdvojnásobnia. Za zariadenie tohoto shromaždenia, za výborné naučenie nech prijme od nás srdečnú vďaku pán Bartos a prajeme mu, aby ho Pán Boh ešte na mnohé roky živil v najlepšom zdraví, aby ešte mnoho a mnoho členov pre Jednotu Katolícku získať mohol; prosíme ho spolu, aby nás čo najbližšie znovu poctil jeho prítomnosťou. Vrelé vďaky vyslovujeme tiež i nášmu milovanému predsedovi pánu V. Malinaymu, ktorému jedine môžeme ďakovať, že Jednota ružomerská medzi toľkým nepriateľstvom nepadla, lež sa zmocnila.

Konečne vyzývam všetkých tých, ktorí sa z bársakej príčiny ešte ku Jednote nepripojili, aby to čím skorej učiniť nezameškali. Lebo pozrite, hynieme! V

Osožné a chytré prevedenie parcellovaní.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzo-
 vanie parcellovaní a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám
 nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovaní (rozumie sa
 práca právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pe-
 stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovaní ústav ochotne povoluje požíčku
 pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť
 ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovaní. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu,
 kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavia sa všetkých starostí parcellovaní
 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa
 popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky
 povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie po-
 trebná, potrebuje sa len la né uhadovnenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Ružomberku nemáme súceho človeka, mešťanosľa, mestský kapitán, podkapitán a skoro celý mestský dom — všetko sú cudzí ľudia; medzi pätnástymi advokátmi je 12 židovských a takto ideme vo všetkom na zad. Krom toho luteráni nás len štvá vedia, veď i nášho pána farára Hlinku len oni dovedli ta, kde sa dostal. A či medzi takýmito pomerami netreba sa nám sjednotiť?! Ak dakedy, tak zaiste dnes je nám potrebná Katolícka Ľudová Jednotá, veď nám už aj na školy bijú a keď nám aj tie vezmú, vtedy čo bude naše? Iba poplatky, obecná prirážka a nesnesiteľná daň. Ešte raz teda: Daj nám Otče nebeský milosť a dar Duchá Svätého, aby sme čím skôr porozumeľ, sjednotiť sa mohli v Katolíckej Ľudovej Jednote na prospech viery, vlasti nado všetko ale k duševnému a telesnému blahu ľudu vo vygazdovanom Ružomberku.

Verný úd Jednoty.

Jakubov (prešp. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Kresťane».

Z Jakubova sa už nikto neohlási v našom milom

Kresťane. Ja včul opišem daktoré udalosti, aby boly zvečnelé v srdciach našich farníkov.

Náš bývalý velebný pán farár, ktorý po 14 a pol ročnom blahonosnom účinkovaní u nás z nariadenia božieho prešiel prítomne do obce Dévény-Ujfalu, zado vážil si u nás nasledujúce zásluhy:

I. Založil nám katolícky čitaci kruh.

II. Zväčšil náš kostol, vystavil z gruntu novú väžu pri čom mal mnoho neprijemnosti.

III. Zaopatril nám nový oltár, novú križovú cestu, nové sochy svätých atď.

IV. Založil nám kresťanský potravný spolok a ako predseda viedol ho sám s najväčším úspechom pre našich gazdov.

V. Založil nám Oltárny Spolok.

VI. Utvoril u nás Katolícku Ľudovú Jednotu, hned jako nastala.

VII. Posledne dovedol ku nám pánov missionárov a zariadil u nás sv. missie.

Ctení čitatelia! Kňaz, ktorý tolko pracuje, unuje sa a obetuje za pospolité ľuď, v prvom rade za svojich farníkov, zaslúži tej najväčšej úcty a najvreljšej povďačnosti. Ja preto v mene celej obce a všetkých údov každého spolku prosím pána Boha všemohúceho, aby

A vonatok indúlása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
hová				hová				honnan				honnan			
152	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	164	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	149	3 51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	165	12 50	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 25	«	Érsekujvár	714	12 10	«	Szeged	151	5 05	«	Dunakeszi-Alag	137	1 20	«	Nagyvaros
154	5 35	«	Vác	1404	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	723	5 25	«	Cegléd	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias
718	5 40	«	Szeged, Szolnok	138	12 25	sz. v.	Nagyvaros	725	5 35	«	Cegléd	103	1 40	«	Páris, Wien
4102	6 10	«	Esztergom	4106	12 30	«	Esztergom	4101	5 50	«	Esztergom	508	1 50	«	(Tóvis, Kolozsvár, Sz.-Németi)
156	6 20	«	Rákospalota-Ujpest	166	1 00	«	Rákospalota-Ujpest	133	5 55	«	Nagyvaros	167	1 55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6 35	«	Lajosmizse, Kecskem.	168	1 30	«	Dunakeszi-Alag	725a	6 00	«	Cegléd	4107	2 05	«	Esztergom
102	6 50	k. ost. ex. v.	Wien, Páris, Ostende	4114 ²⁾	1 50	«	Piliscsaba	153	6 05	«	Rákospalota-Ujpest	169	2 40	«	Dunakeszi-Alag
506	7 00	gy. v.	Nagyvárad, Brassó, Körösmező	106	2 00	gy. v.	Wien, Páris	6507	6 10	«	Lajosmizse	171	3 00	«	Rákospalota-Ujpest
1402	7 05	«	Zsolna, Berlin	504	2 05	«	Szatmár-N. Kolozsv., Brassó	721	6 20	«	Zsolnok, Cegléd	6503	3 20	«	Kecskem., Lajosmizse
104	7 55	«	Nagyszombat, Wien	126	2 10	sz. v.	Párkány-Nána	901 ¹⁾	6 25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	173 ³⁾	4 00	«	Rákospalota-Ujpest
158	8 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	170	2 15	«	Rákospalota-Ujpest	701 ²⁾	6 30	«	Konstantinápoly, Bukarest	473	4 05	«	Temesvár-J., Szeged
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bázias	4108	2 20	«	Esztergom	135	6 35	sz. v.	Nagyvaros	713	4 10	«	Nagyvaros
712	8 30	sz. v.	Temesvár, Karánseb.	108	2 30	gy. v.	Wien	1407	6 40	«	Berlin, Zsolna	4109	5 05	«	Esztergom
134	8 45	«	Nagyvaros	120	2 35	sz. v.	Galánta	709	7 15	«	Bukarest, Bázias	175	5 15	«	Rákospalota-Ujpest
4104	9 05	«	Esztergom	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	125	7 20	«	Párkány-Nána	215	5 30	tvssz	Érsekujvár
114	9 20	«	Wien, Berlin	722	2 45	sz. v.	Cegléd	727	7 25	«	Cegléd	141 ⁴⁾	5 45	sz. v.	Nagyvaros
160	9 40	«	Rákospalota-Ujpest	6506	2 50	«	Lajosmizse, Kecskemét	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarosziget)	115	5 55	«	Wien, Berlin
162	11 05	«	Rákospalota-Ujpest	172 ³⁾	3 10	«	Rákospalota-Ujpest	155	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	1403	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
6504	11 15	«	Lajosmizse, Kecskemét	140	3 55	«	Szob	113	7 40	«	Páris, Wien	177	6 30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
136 ¹⁾	11 35	«	Nagyvaros	174	4 10	«	Rákospalota-Ujpest	4103	7 45	«	Esztergom	707	6 35	gy. v.	Orsova, Bázias
730 ²⁾	11 55	«	Cegléd	716	4 30	«	Szeged	6501	7 50	«	Kecskem., Lajosmizse	105	6 40	«	Wien
116	12 00	«	Wien	110	5 15	gy. v.	Wien	157	7 55	«	Vác	107	7 10	«	Wien
				142	5 20	sz. v.	Szob	127	8 00	«	Párkány-Nána	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				724 ¹⁾	5 40	«	Cegléd	719	8 35	«	Kiskunfélegyháza	179	8 00	«	Rákospalota-Ujpest
				176	5 50	«	Rákospalota-Ujpest	129	8 45	«	Párkány-Nána	4113 ⁵⁾	8 10	«	Piliscsaba
				128	6 00	«	Párkány-Nána	159	9 10	«	Dunakeszi-Alag	143	8 20	«	Nagyvaros
				724a	6 10	«	Cegléd	705	9 20	gy. v.	Szeged	131	8 50	«	Párkány-Nána
				144	6 15	«	Nagyvaros	1401	9 40	«	Berlin, Zsolna, Pozsony	109	9 05	gy. v.	Wien
				724	6 35	«	Cegléd, Ócsa	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	729 ⁶⁾	9 20	sz. v.	Cegléd
				4110	6 40	«	Esztergom	161	10 25	«	Rákospalota-Ujpest	4111	9 25	«	Esztergom
				726	6 45	«	Cegléd, Szolnok	715	10 40	«	Szeged	6503	9 30	«	Kecskem., Lajosmizse
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Zsolna, Berlin	119	11 15	«	Galánta	181	9 35	«	Dunakeszi-Alag
				130	6 55	sz. v.	Párkány-Nána	163	11 50	«	Rákospalota-Ujpest	1405	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				180 ³⁾	7 10	«	Vác					505	9 55	«	(Brassó, Nagyszeben, Kolozsvár, Stanisla)
				178	7 20	«	Rákospalota-Ujpest					4115 ⁴⁾	10 00	sz. v.	Piliscsaba
				728	7 35	«	Cegléd					183 ³⁾	10 15	«	Vác
				6508	7 40	«	Lajosmizse					145	10 25	«	Nagyvaros
				710	8 05	«	Bukarest, Bázias					6513	10 30	«	Ócsa
				132	8 10	«	Párkány-Nána					117	10 35	«	Wien
				132	8 20	«	Dunakeszi-Alag					185	10 50	«	Rákospalota-Ujpest
				4112	8 30	«	Esztergom					717	11 00	«	Temesvár
				1408	8 40	«	Zsolna, Berlin					101	11 05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende, Páris, Wien)
				118	9 30	«	Wien, Páris					121	11 50	sz. v.	Érsekujvár
				502	9 35	gy. v.	Bukarest, Stanisla								
				184	9 45	sz. v.	Rákospalota-Ujpest								
				706	10 15	gy. v.	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				146	11 10	«	Nagyvaros								
				902 ³⁾	11 20	k. o.	Belgrád, Konstantinápoly								
				702 ⁶⁾	11 30	exp. v.	Bukarest, Konstantinápoly								

A vonatok indúlása Buda-Császárfürdőről.			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
4002	6 00	sz. v.	Esztergom
4004	8 54	«	Esztergom
4006	12 15	«	Esztergom
4014 ²⁾	12 57	«	Piliscsaba
4008	2 11	«	Esztergom
4010	6 30	«	Esztergom
4012	8 22	«	Esztergom

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
4001	5 53	sz. v.	Esztergom
4003	7 48	«	Esztergom
4005	10 04	«	Esztergom

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
4007	2 10	sz. v.	Esztergom
4009	5 20	«	Esztergom
4013 ⁵⁾	8 21	«	Piliscsaba
4011	9 31	«	Esztergom
4015 ⁴⁾	10 07	«	Piliscsaba

veľké zásluhy jeho hojne odplatil už v tomto živote a po smrti kráľovstvom nebeským.

Za administrátora prišiel ku nám na krátky čas Ján Zár. Konečne vymenovaný je ku nám za farára velebný pán Karol Lenkey z Mikuláša, ktorý keď svoju faru zaujal, privítali sme ho slávnostne a po kresťanský. S veľkým počtom obecenstva išly mu v ústrety hasičský a veterársky spolok s muzikou, mládenci na koňoch a dievčence ovenčené.

Keď sme nového pána farára takto slávnostne dovedli do obce, išli sme najprv do kostola, kde pán farár povedal peknú kázeň, v ktorej vyzdvihol vďaka a zásluhy svojho predchodcu a poďakoval sa nám za veľkolepé prijatie. Slávnostne odobrali sme sa potom aj od pána administrátora,

Hľa, takto vážiť si a ctíť máme svojich duchovných.
Občan

W. M.

U lékarníka V. Eugena Feller dorábané pôvodné lieky potrebujú skoro v každom dome po celom svete. Objednanie týchto pôvodných liekov v obrovských rozmerosh. zmožňuje tak lacné ceny, že na príklad 1 tucet pôvodného balzamu stojí 2 koruny. Za 5 korún dostať 2 tucty franko, keď objednanie pošle sa punktovne na adresu lékarníka V. Eugena Feller, Stubica, Kostolná ulica č. 18. (Zahreb. stol.)

Odkazy redakcie.

F. K. K. Listy odovzdali sme na patričoom mieste. **Dopisovateľ Trenčiansko.** Vďačne uverejníme. Je to záležitosť veľmi osožná ľudu.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 20. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor. 25.25—26.10
» stolnobelohradská, nová...	« 25.00—25.80
» peštianska, nová	« 25.10—25.90
« banátska, nová	« 25.00—25.80
Jačmeň nový, prvotriedny	« 16.80—17.30
Raž prvotriedna	« 18.70—18.90
« druhotriedna	« 18.50—18.60
Ovos prvotriedny	« 20.80—20.80
« druhotriedny	« 19.50—20.00
Kukurica	« 12.80—17.30

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	20.00	19.50	19.00	18.50	18.00	17.20	16.40
č.		7	7½	8			
K.		15.60	14.40	8.20			

Za 50 kilogrammov i s vrecem.

Strova:

Otruby drobné	kor. 11.00—11.20
« hrubé	« 11.10—11.30
Fazula veľká biela	« 20.00—21.00
Fazula strakavá	« 23.00—24.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 5.00—5.20
« ružové	« 5.40—5.60
« žlté	« 6.80—7.00
Hrach lúpaný	« 44.00—54.00
Hrach nelúpaný, čistý	« 27.00—28.00
Šošovica čistá	« 25.00—36.00
Proso	« 18.00—20.20
Datelinové sáme , červená datelina	kor. 170.00—180.00
« lucerna	« 146.00—190.00
Mak	kor. 64.00—74.00
Rasca (kmín)	« 68.00—
Konopné sáme	« 28.00—29.00

Za 100 kilogrammov.

Najlepší český prameň k objednaníu.

S. Benisch

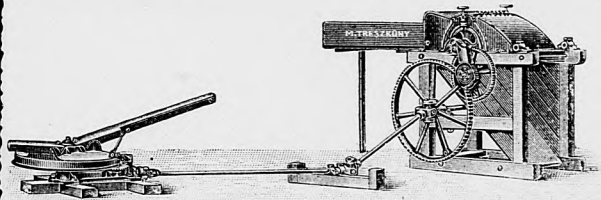
Lacne perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 18 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s postovou dobierekou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko. **S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)**

Hospodárske stroje!

Pánom hospodárom odporúčam svo e najnotšie: Mláfačky ručné a žentúrové. Žentúre krye, bezpečné. Pastorky. M'áfacie garnitury. Rajtár Triery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. Struhadlá na burgyňu. Pluhy. Brány. Stroje na siatie. Hrable. Stroje na moržovanie kukurice. Šrotovníky. Stroje na lámánie kôry. Stroje na miesenie hlíny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo atď.

Obrázkové cenníky na žiadost zdarma a franko.

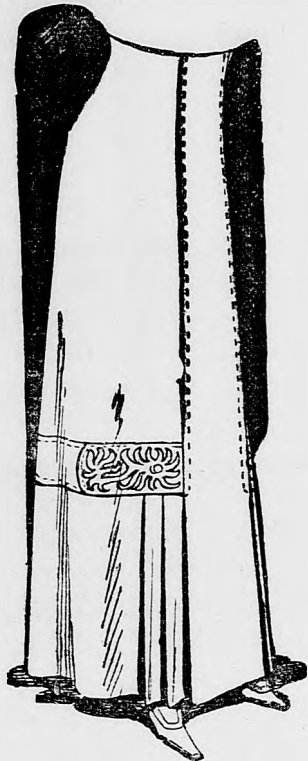
Michal Treskoň

strojník a majiteľ' dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicsce).

Viedenský šikk nemá páru!

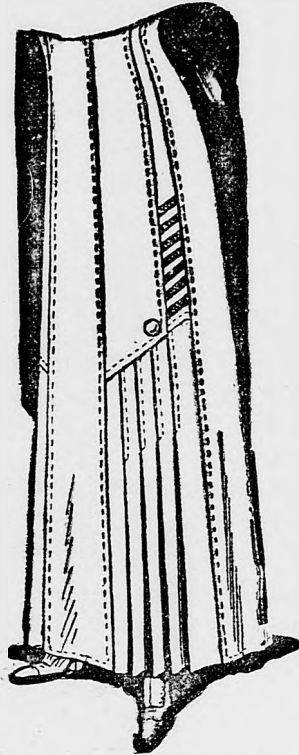
5 korún.

6 korún.

«Mode» 5 korún.

«Mode» je najkrásnejší fazón, pristrohnutie dla najnovšej módy. Z bokov vklady s faltami, nad tým pánty z látky s jednoduchou a vkusne vyšitou ozdobou. Z trvacej, solídnej popolavej, štráfkovanej alebo s malými kockami brnenskej látky pre mužských 5.— korún. Z 1-a štráfkovaného ševiotu čiernej alebo tmavomodrej farby 7.— korún. Zo zvlášte trvaceho fajného lodenu. čiernej, tegethof, popolavej alebo tmavej farby 7.— korún. Z lusteru čiernej alebo tegethof svetlej farby, ďalej z bieleho plátna 7.50 kor. Ceny rozumejú sa bez mídra a opaska. S mídrom alebo s opaskom každý kus sukne 1.— draňší je o 50 halierov.

«Ideal» 6 korún.

«Ideal» je úžasne pekný fazón, zvlášte podarená novota s jemnými faltami a krásnej ozdoby hortiami. Z trvacej brnenskej látky pre mužských, popolastej farby alebo solídne štráfkované 6.— korún. Z lusteru alebo štráfkovaného ševiotu, čiernej alebo tegethof farby, ďalej z bieleho plátna 7.— korún. — Z najnovšej, skoro ako anglickej látky pre mužských, v popolastej, čiernebielej farbe s malými kockami 8.— korún. Z tegethof, štráfkovaného letného kamgaru 9.— korún.

K objednaníu dostatočné je vyplniť ústrižok objednaníu, prílepiť ho na dopisničku a odoslať obchodu alebo tomuto zodpovedne predpísať meno, farvu a cenu fazónu a taktiež mieru udať, veľkosť šlusu a kibov, dĺžku sukne z predku a od zadku. Každý kus vyhotovuje sa presne dla miery, skrze učeních špecialistov-krajičov sukien. — Krom vyšudaniých dvoch reklám fazónov, donášame ešte asi 150 jarných a letných novôt od 4 do 60 korún, medzi týmito sú biúz-sukne, šport-sukne, sukne ku prechádzke atď. — Cenník a módný list na žiadosť ochotne posielame zdarma.

„KU SCHOSSENFABRIK“

Dopisovanie v každej reči. **Wien, XVI., Neulerchenfelderstrasse 2.** Dopisovanie v každej reči.

Zur SCHOSSENFABRIK, Wien, XVI., Neulerchenfelderstrasse 2.

Prosím na niže udanú adresu poslať..... sukňu v cene..... korún s poštovou dobierkou, jakosť a barva látky
Zvláštne poznámky.....
Schluss..... cm., dĺžka sukne z predku..... cm., dĺžka sukne z boku..... cm., dĺžka sukne od zadku..... cm., Kľby (18 cm. od schlussa merané..... cm.
Meno:..... Bydlo.....
Stolica, ulica, posledná pošta.....

K objednaníu není iné potrebné, príle- ako vyplniť tento ústrižok, príle- piť ho na dopisničku alebo v liste odoslať na obchod.

Oznamy prijíma administracia

„Kreštan“

Budapest, Szentkirályi-u. 28.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trujdilovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielam 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“—LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

ZDARMA

na ukážku zasielam vzorky každému, kto o ne píše a síce barchetu, flanelu, kanafasu, sefiru

plátna všetkých šatových látok (štofov) zimných i letných atď. všetko stále barevne najnovšej módy a z dobrého materiálu, zasiela s poštovou dobierkou a nezodpovedný tovar prijme zpiatky česká kresťanská firma

JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystrím n/Metují (Čechy)
Partie pekných a veľkých zbytkov 40 m. za 20 K, špatnejší za 18 K. Objednávky od 20 K franco. Vzorky od zbytkov nezasielam.

Zriedkavá príležitosť!

Fabrika, ktorú zničil požiar, poverila ma direktne odpredať svoj zachránený tovar, a síce mnoho tisíc prekrásnych fažkých

flanellových prikrývadiel,

najnovších vzorov a v módných farbách, ktoré majú len ledva znateľné vodové šplahy. Tieto pokrývadlá upotrebiť možno v každej lepšej domácnosti ku pokrývaniu postiel i osôb, — sú veľmi jemné, teplé a mocne, asi 190 cm. dlhé, 135 cm. široké. Zasielam na dobierku 3 skvo-tné, veľmi jemné flanelové pokrývadlá za 9 korún vo všetkých módných farbách a vzoroch; 4 kusy do hospodárstva za 10 korún.

Každý čitateľ tohoto oznamu nech objedná v dôvere. Môžem vás uistiť, že každý bude spokojný so zásielkou.

OTTO BEKERA

e. k. finančný hlav. dozorca, na odpočinku v Náchode (Čechy).